

Witte Donderdag

Eerste lezing: Uit het boek Exodus, 12, 1-8. 11-14.

In die dagen richtte de Heer het woord tot Mozes en Aäron in Egypte en sprak: Deze maand moet gij beschouwen als de beginmaand, als de eerste maand van het jaar. Maakt aan heel de gemeenschap van Israël het volgende bekend: Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. Als een gezin te klein is voor een lam, dan moeten ze, rekening houdend met het aantal personen, samen doen met hun naaste buurman. Bij het verdelen van het lam moet er rekening gehouden worden met ieders eetlust. Het lam moet gaaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. Ge kunt er een schaap of een geit voor nemen. Ge moet de dieren vasthouden tot aan de veertiende van de maand. Dan moet heel de verzamelde gemeenschap van Israël ze slachten in de avondschemering. Vervolgens moet gij wat bloed nemen en dat uitstrijken over de beide deurposten en over de bovenbalk van de deur van alle huizen waar het lam gegeten wordt. In dezelfde nacht moet het vlees gegeten worden, op het vuur gebraden. Het moet gegeten worden met ongezuurd brood en bittere kruiden. En dit is de wijze waarop gij het lam moet eten: uw lendenen omgord, uw voeten geschoeid en uw stok in de hand. Haastig moet ge het eten want het is pasen voor de Heer. Deze nacht zal Ik door Egypte gaan en alle eerstgeborenen van Egypte, zowel mensen als dieren, zal Ik slaan. Aan alle goden van Egypte zal Ik het vonnis voltrekken. Maar het bloed aan de huizen zal een teken zijn dat gij daar woont. Als Ik het bloed aan uw huizen zie, zal Ik u voorbijgaan. Geen vernietigende plaag zal u treffen als Ik Egypte sla. Deze dag moet gij tot een gedenkdag maken, ge moet hem vieren als een feest ter ere van de Heer. Van geslacht tot geslacht moet ge hem als een eeuwige instelling vieren.

Tussenzang: Ps. 116 (115), 12-13. 15-16bc. 17-18.

Antifoon: Geeft niet de beker der zegening die wij zegenen
 gemeenschap met het bloed van Christus?

Hoe kan ik mijn dank betuigen
voor al wat de Heer mij gaf?
Ik hef de offerbeker,
de Naam van de Heer roep ik aan.

Want kostbaar is in de ogen des Heren
het leven van wie Hem vereert.
O Heer, ik ben uw dienaar,
Gij hebt mijn boeien geslaakt.

Met offers zal ik U loven,
de Naam van de Heer roep ik aan.
Ik zal mijn geloften volbrengen
waar heel zijn volk het ziet.

Tweede lezing: Uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Korinte, 11, 23-26.

Broeders en zusters,

Zelf heb ik van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven: dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd brood nam en na gedankt te hebben het brak en zei: Dit is mijn lichaam voor u. Doet dit tot mijn gedachtenis. Zo ook nam Hij na de maaltijd de beker met de woorden: Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Doet dit elke keer dat gij hem drinkt tot mijn gedachtenis. Telkens als gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren totdat Hij wederkomt.

Vers voor het Evangelie: Joh. 13, 34.

Een nieuw gebod geef Ik u, zegt de Heer, dat gij elkaar liefhebt, zoals Ik u heb liefgehad.

Uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes, 13, 1-15.

Het paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in de wereld bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe. Onder de maaltijd, toen de duivel reeds aan Judas Iskariot, de zoon van Simon, het plan had ingegeven om Hem over te leveren, stond Jezus van tafel op. In het bewustzijn dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en naar God terugkeerde, legde Hij zijn bovenkleren af, nam een linnen doek en omgordde zich daarmee. Daarop goot Hij water in het wasbekken en begon de voeten van de leerlingen te wassen en ze met de doek waarmee Hij omgord was af te drogen. Zo kwam Hij bij Simon Petrus die echter tot Hem zei: Heer, wilt Gij mij de voeten wassen? Jezus gaf hem ten antwoord: Wat Ik doe begrijpt ge nu nog niet maar later zult gij het inzien. Toen zei Petrus tot Hem: Nooit in der eeuwigheid zult Gij mij de voeten wassen! Jezus antwoordde hem: Als gij u niet door Mij laat wassen, kunt gij mijn deelgenoot niet zijn. Daarop zei Simon Petrus tot Hem: Heer, dan niet alleen mijn voeten maar ook mijn handen en hoofd. Maar Jezus antwoordde: Wie een bad heeft genomen, behoeft zich niet meer te wassen tenzij de voeten, hij is immers helemaal rein. Ook gij zijt rein, ofschoon niet allen. Hij wist immers wie Hem zou overleveren. Daarom zei Hij: niet allen zijt gij rein. Toen Hij dan hun voeten had gewassen, zijn bovenkleren had aangetrokken en weer aan tafel was gegaan, sprak Hij tot hen: Begrijpt gij wat Ik u gedaan heb? Gij spreekt Mij aan als Leraar en Heer, en dat doet gij terecht, want dat ben Ik. Maar als Ik, de Heer en Leraar, uw voeten heb gewassen dan behoort ook gij elkaar de voeten te wassen. Ik heb u een voorbeeld gegeven opdat gij zoudt doen zoals Ik u gedaan heb.

Witte Donderdag — Laatste Avondmaal van de Heer

CKK 1337-1344: de instelling van de Eucharistie

CKK 1359-1361: de Eucharistie als dankzegging

CKK 610, 1362-1372, 1382, 1436: de Eucharistie als offer

CKK 1373-1381: de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in de Eucharistie

CKK 1384-1401, 2837: de communie

CKX 1402-1405: de Eucharistie, "onderpand van de toekomstige heerlijkheid"

CKK 611, 1366: de instelling van het priesterschap bij het Laatste Avondmaal

CKK 1337-1344: de instelling van de Eucharistie

CKK 1337 De instelling van de Eucharistie

De Heer, die de zijnen bemind had, gaf hun het bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe. Hij die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar zijn Vader, waste hen tijdens een maaltijd de voeten en gaf hun het gebod van de liefde. 1 Om hun een onderpand van deze liefde na te laten, om zich nooit van de zijnen te verwijderen en om ze deelgenoot te maken aan zijn paasmysterie, stelde Hij de Eucharistie in als de gedachtenis aan zijn dood en verrijzenis, en Hij beval zijn apostelen deze gedachtenis te vieren totdat Hij zou wederkomen, "waardoor Hij hen toen als priesters van het Nieuwe Verbond aanstelde". 2

1) Vgl. Joh. 13,1-17 Laatste avondmaal en voetwassing

Het paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader en die de zijnen in de wereld bemind had, gaf hun een bewijs ...

2) Vgl. Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 3

Deze, onze God en Heer, derhalve heeft weliswaar Zichzelf eens voor allemaal op het altaar van het kruis, door de intredende dood, Zich aan God de Vader willen offeren om voor iedereen (dezelfde) eeuwige verlossing te bewerken, want door ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1337>

CKK 1338 De drie synoptische Evangelien en de heilige Paulus hebben ons het verhaal van de instelling van de Eucharistie overgeleverd; de heilige Johannes van zijn kant verhaalt ons de woorden van Jezus in de synagoge van Kafarnaüm, woorden die de instelling van de Eucharistie voorbereiden: Christus duidt zichzelf aan als het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. 1

1) Vgl. Joh. 6

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1338>

CKK 1339 Jezus koos de tijd van het paasfeest om zoals Hij te Kafarnaüm aangekondigd had, zijn lichaam en bloed aan zijn leerlingen te geven:

Toen de dag van het ongedesemde brood gekomen was, waarop men het paaslam moest slachten, stuurde (Jezus) Petrus en Johannes uit met de opdracht: "Gaat voor ons voorbereidselen treffen opdat wij het paasmaal kunnen eten." (...) Zij vertrokken (...) en maakten het paasmaal gereed. Toen het uur gekomen was, ging Hij met de apostelen aan tafel aanliggen. Hij sprak tot hen: "Vurig heb ik verlangd, eer Ik ga lijden, dit Paasmaal met u te eten. Want Ik zeg u: Ik zal het niet meer eten, totdat het zijn vervulling vindt in het rijk Gods." (...) Daarop nam Hij het brood, sprak een dankgebed uit, brak het en gaf het hun met de woorden: "Dit is mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot een gedachtenis aan Mij." Evenzo gaf Hij de beker, na de maaltijd, terwijl Hij sprak: "Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn bloed, dat voor u wordt vergoten" (Lc. 22, 7-8.13-16.19-20). 1 2 3

1) Vgl. Mt. 26, 17-29 **Paasmaal en verrader**

Op de eerste dag van het ongedesemde brood kwamen de leerlingen Jezus vragen: "Waar wilt Gij dat wij het paasmaal voor U gereed maken?" ...

2) Vgl. Mc. 14, 12-25 **PAASMAAL**

Op de eerste dag van het ongedesemde brood, de dag waarop men het paaslam slacht, zeiden zijn leerlingen tot Hem: "Waar wilt Gij dat wij voorbereidselen gaan treffen, zodat Gij het paasmaal kunt houden?" ...

3) Vgl. 1 Kor. 11, 23-25 Zelf heb ik immers van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1339>

CKK 1340 Jezus vierde tijdens het paasmaal met zijn apostelen het laatste avondmaal en zo gaf Hij aan het joodse paasfeest zijn definitieve zin. Door Zijn dood en verrijzenis, het nieuwe Pasen, loopt het avondmaal inderdaad vooruit op de overgang van Jezus naar zijn Vader. Dit wordt gevierd in de Eucharistie die het joodse paasfeest tot vervulling brengt en vooruitgrijpt op het uiteindelijke paasfeest van de Kerk in de heerlijkheid van het Koninkrijk.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1340>

YOUCAT 209 Wanneer heeft Christus de Eucharistie ingesteld?

Jezus heeft de Heilige Eucharistie ingesteld aan de vooravond van zijn dood, in 'de nacht waarin Hij werd overgeleverd' (1 Kor. 11, 23), toen Hij de apostelen in de avondmaalszaal in Jeruzalem om zich heen verzamelde en het Laatste Avondmaal met hen vierde. 1

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1323.1337-1340 "Tijdens het laatste Avondmaal, in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, heeft onze Verlosser het eucharistisch offer van zijn lichaam en bloed ingesteld, om het kruisoffer door de eeuwen heen te bestendigen tot aan zijn wederkomst en zo aan zijn ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=209>

CKK 1341 "Doet dit tot mijn gedachtenis"

Het gebod van Jezus om zijn handelingen en woorden te herhalen "totdat Hij komt" (1 Kor. 11, 26) is niet enkel een verzoek, zich Jezus opnieuw voor de geest te halen en te denken aan wat Hij gedaan heeft. Het gaat om de liturgische viering - door de apostelen en hun opvolgers - van de gedachtenis van Christus, van zijn leven, zijn dood, zijn verrijzenis en zijn voorspraak bij de Vader.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1341>

CKK 1342 Vanaf het begin is de Kerk trouw gebleven aan het gebod van de Heer. Over de kerk van Jeruzalem wordt gezegd:

Zij legden zich ernstig toe op de leer der apostelen, bleven trouw aan de onderlinge gemeenschap en ijverig in het breken van het brood en in het gebed. (...) Dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, braken het brood in een of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van hart (Hand. 2, 42.46).

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1342>

CKK 1343 Vooral op "de eerste dag van de week", dit wil zeggen op zondag, de dag van de verrijzenis van Jezus, kwamen de Christenen samen "voor het breken van het brood" (Hand. 20, 7). Sindsdien is de Eucharistie voortdurend gevierd, tot op de dag van vandaag, zodat men haar nu overal in de Kerk aantreft, met dezelfde fundamentele structuur. Zij blijft het centrum van het leven van de Kerk.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1343>

CKK 1344 Terwijl het Volk van God op deze wijze, van viering tot viering, het paasmysterie van Jezus verkondigt "totdat Hij komt" (1 Kor. 11, 26), is het "langs de smalle weg van het kruis" 1 op tocht naar het hemels gastmaal, waar alle uitverkorenen aan de tafel van het Koninkrijk zullen aanzitten.

1) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de missie-activiteit van de Kerk, Ad Gentes Divinitus (7 dec 1965), 1. vert uit Lat.

"De Kerk, die door God tot de volken is gezonden om "het universeel heilssacrament" te zijn Lumen Gentium, 48, streeft ernaar, krachtens de diepste eisen van haar katholiciteit en in gehoorzaamheid aan de opdracht van haar Stichter, de boodschap ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1344>

CKK 1359-1361: de Eucharistie als dankzegging

CKK 1359 De dankzegging en lofprijzing van de Vader

De Eucharistie, sacrament van ons heil dat Christus op het kruis heeft bewerkt, is ook een offer van lof als dank voor het werk van de schepping. In het eucharistisch offer wordt heel de schepping, die door God bemind wordt, aan de Vader opgedragen door de dood en de verrijzenis van Christus. Door Christus kan de Kerk het offer van lofprijzing opdragen als dank voor al het goede, het schone en het rechtvaardige dat God in de schepping en in de mensheid tot stand heeft gebracht.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1359>

CKK 1360 De Eucharistie is een dankoffer aan de Vader, zij is een zegening waardoor de Kerk haar erkentelijkheid uitdrukt jegens God voor al zijn weldaden, voor alles wat Hij bewerkt heeft door de schepping, de verlossing en de heiliging. Eucharistie betekent allereerst "dankzegging".

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1360>

CKK 1361 De Eucharistie is ook het offer van lofprijzing, waardoor de kerk in naam van heel de schepping Gods heerlijkheid bezingt. Dit offer van lofprijzing is slechts mogelijk door Christus: Hij verenigt de gelovigen met zijn persoon, met zijn lofprijzing en zijn smeekgebed, zodat het offer van lofprijzing aan de Vader wordt opgedragen door Hem en met Hem om in Hem aangenomen te worden.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1361>

CKK 610, 1362-1372, 1382, 1436: de Eucharistie als offer

CKK 610 Bij het laatste avondmaal is Jezus vooruitgelopen op het vrijwillig offer van zijn leven.

Jezus heeft op sublieme wijze het vrijwillig offer van zichzelf tot uitdrukking gebracht in de maaltijd die Hij met de twaalf apostelen gehouden heeft 1 in "de nacht waarin Hij werd overgeleverd" (1 Kor. 11, 23), De avond voor zijn lijden heeft Jezus, toen Hij nog vrij was, van dit laatste avondmaal met zijn apostelen de gedachtenisviering gemaakt van zijn vrijwillige offerande aan de Vader 2 tot heil van de mensen: "Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt" (Lc. 22, 19). "Dit is het bloed van het Verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van de zonden" (Mt. 26, 28).

1) Vgl. Mt. 26, 20 Toen de avond gevallen was, lag Hij met de twaalf leerlingen aan.

2) Vgl. 1 Kor. 5, 7 Doet het oude zuurdeeg weg, om vers deeg te worden, ge moet immers zijn als ongezuurde paasbroden, want ook ons paaslam is geslacht: Christus zelf.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=610>

YOUCAT 99 Wat gebeurde er bij het Laatste Avondmaal?

Jezus waste op de avond voor zijn dood de voeten van de leerlingen; Hij stelde de Eucharistie in en vestigde het priesterschap van het Nieuwe Verbond. 1

Jezus toonde hoe ver zijn liefde ging op drie manieren. Hij waste zijn leerlingen de voeten en liet zien dat Hij onder ons is als degene die bedient 2 . Hij stelde met een teken zijn verlossende lijden vooraf present toen Hij over de gaven van brood en wijn de woorden sprak: 'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gegeven wordt' (Lc. 22, 19). Zo stelde Hij de heilige Eucharistie in. Door de apostelen de opdracht te geven: 'Doe dit, telkens opnieuw, om Mij te gedenken' (1 Kor. 11, 24), maakte Hij hen tot priesters van het Nieuwe Verbond.

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 610-611

Bij het laatste avondmaal is Jezus vooruitgelopen op het vrijwillig offer van zijn leven. Jezus heeft op sublieme wijze het vrijwillig offer van zichzelf tot uitdrukking gebracht in de maaltijd die Hij met de twaalf apostelen gehouden heeft in ...

2) Vgl. Lc. 22, 27 Wie is immers de grootste: die aanligt of bedient? Niet hij die aanligt? Welnu, Ik ben onder u als degene die bedient.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=99>

CKK 1362 De gedachtenis van het offer van Christus en van zijn lichaam, de Kerk

De Eucharistie is de gedachtenis van het Pasen van Christus, waarin het ene offer van Christus tegenwoordig gesteld wordt en op sacramentele wijze wordt opgedragen in de liturgie van de Kerk die zijn lichaam is. In alle eucharistische gebeden vinden we na de instellingswoorden een gebed dat anamnese of gedachtenis genoemd wordt.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1362>

YOUCAT 216 Op welke wijze is Christus aanwezig als de Eucharistie wordt gevierd?

Christus is in het Sacrament van de Eucharistie op mysterieuze wijze, maar werkelijk aanwezig. Iedere keer dat de Kerk gehoor geeft aan de opdracht van Jezus 'Doe dit om mij te gedenken' (1 Kor. 11, 25), het brood breekt en de Kelk aanbiedt, vindt nu hetzelfde plaats wat destijds is gebeurd: Christus geeft zich waarachtig prijs voor ons, en wij krijgen waarachtig deel aan Hem. Het eenmalige en onherhaalbare kruisoffer van Christus wordt voltrokken op het altaar; het werk van onze verlossing voltrekt zich. 1

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1362-1367

De gedachtenis van het offer van Christus en van zijn lichaam, de Kerk

De Eucharistie is de gedachtenis van het Pasen van Christus, waarin het ene offer van Christus tegenwoordig gesteld wordt en op sacramentele wijze wordt opgedragen in de ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=216>

CKK 1363 De heilige Schrift vat gedachtenis niet alleen op als de herinnering aan de gebeurtenissen uit het verleden, maar ook als de verkondiging van de wonderdaden die God voor de mensen verricht heeft. 1 In de liturgische viering worden deze gebeurtenissen in zekere zin tegenwoordig gesteld en geactualiseerd. Aldus verstaat Israël zijn bevrijding uit Egypte: telkens wanneer het paasfeest gevierd wordt, worden de gelovigen weer aan de gebeurtenissen van de uittocht herinnerd, opdat zij ernaar gaan leven.

1) Vgl. Ex. 13, 3 Mozes sprak tot het volk: 'Blijf deze dag gedenken, de dag waarop u weggetrokken bent uit Egypte, het slavenhuis. Want met krachtige hand heeft Jahwe u weggeleid. Gezuurd brood mag niet gegeten worden.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1363>

CKK 1364 De gedachtenis krijgt in het Nieuwe Testament een nieuwe betekenis. Wanneer de kerk de eucharistie viert, gedenkt zij het Pasen van Christus dat tegenwoordig gesteld wordt: het offer dat

Christus eens en voor altijd op het kruis gebracht heeft, blijft een altijd levende werkelijkheid: 1
"Telkens wanneer wij het kruisoffer, waardoor ons paaslam Christus is geslacht, op het altaar vieren, wordt het werk van onze verlossing voltrokken". 2

1) Vgl. Heb. 7, 25-27 Daarom is Hij ook in staat hen die door zijn tussenkomst God naderen voor altijd te redden, daar Hij altijd leeft om voor hen te pleiten. ...

2) 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de Kerk, Lumen Gentium (21 nov 1964), 3. vert. uit Lat. Zo kwam dan de Zoon, gezonden door de Vader, die ons in Hem heeft uitverkoren vóór de grondlegging der wereld en ons heeft voorbestemd zijn kinderen te worden, omdat het Hem behaagde in Christus het heelal onder één Hoofd te ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1364>

CKK 1365 Omdat zij de gedachtenis is van het paasmysterie van Christus, is de Eucharistie ook een offer. Het offerkarakter van de Eucharistie komt in de instellingswoorden zelf tot uiting: "Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt" en "Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn bloed, dat voor u wordt vergoten" (Lc. 22, 19-20). In de Eucharistie geeft Christus hetzelfde lichaam dat Hij voor ons op het kruis gegeven heeft, hetzelfde bloed dat "voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden" (Mt. 26, 28).

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1365>

CKK 1366 De Eucharistie is dus een offer, omdat zij het kruisoffer tegenwoordig stelt, omdat zij er de gedachtenis van is en er de vruchten van toepast:
(Christus), onze God en Heer, heeft zich eens voor altijd aan God de Vader opgedragen door voor ons te sterven op het altaar van het kruis, om voor hen (de mensen) eeuwige verlossing te bewerken. Daar echter zijn dood niet het einde van zijn priesterschap mocht betekenen (Heb. 7, 24.27), wilde Hij tijdens het laatste avondmaal, "in de nacht waarin Hij werd overgeleverd" (1 Kor. 11, 23), aan de Kerk, zijn geliefde bruid, een zichtbaar (zoals de menselijke natuur het vereist) offer nalaten. Hierdoor wordt het bloedige offer, dat Hij eens en voor goed op het kruis moest brengen, tegenwoordig gesteld, blijft de gedachtenis ervan tot aan het einde van de tijden bewaard en wordt de heilzame werking ervan toegepast op de vergeving van de zonden, die wij dagelijks begaan. 1

1) Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 3. vert. uit Lat.

"Deze, onze God en Heer, derhalve heeft weliswaar Zichzelf eens voor allemaal op het altaar van het kruis, door de intredende dood, Zich aan God de Vader willen offeren om voor iedereen (dezelfde) eeuwige verlossing te bewerken, want door ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1366>

CKK 1367 Het offer van Christus vormt met het offer van de eucharistie één enkel offer: "De offergave is een en dezelfde: door het priesterlijk dienstwerk offert nu dezelfde die eertijds aan het kruis zichzelf ten offer opdroeg; alleen de wijze van offeren is verschillend" 1: "En omdat in dit goddelijk offer dat tijdens de Mis voltrokken wordt, is dezelfde Christus, die zichzelf eenmaal op het

altaar van het kruis op bloedige wijze offerde, aanwezig en wordt Hij op onbloedige wijze geofferd".
2

1) Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 6

"En omdat in dit goddelijk offer wat in de Mis wordt voltrokken, dezelfde Christus tegenwoordig is en op onbloedige wijze wordt geofferd, Hij die op het altaar van het kruis Zichzelf op bloedige wijze heeft opgedragen leert de heilige ...

2) Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 6

"En omdat in dit goddelijk offer wat in de Mis wordt voltrokken, dezelfde Christus tegenwoordig is en op onbloedige wijze wordt geofferd, Hij die op het altaar van het kruis Zichzelf op bloedige wijze heeft opgedragen leert de heilige ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1367>

CKK 1368 *De Eucharistie is ook het offer van de Kerk.* De Kerk is het lichaam van Christus en heeft deel aan de offerande van haar hoofd. Met Hem wordt zijzelf geheel geofferd. Zij verenigt zich met zijn voorbede bij de Vader voor alle mensen. In de Eucharistie wordt het offer van Christus ook het offer van de ledematen van zijn lichaam. Het leven van de gelovigen, hun lofprijzing, hun lijden, hun gebed, hun werk, worden verenigd met die van Christus en met zijn totale offerande. Zij krijgen op deze wijze een nieuwe waarde. Het offer van Christus, tegenwoordig gesteld op het altaar, geeft aan alle generaties van Christenen de mogelijkheid zich met zijn offerande te verenigen. In de catacomben wordt de Kerk vaak voorgesteld als een biddende vrouw, de armen wijd uitgestrekt in de orantehouding. Zoals Christus die zijn armen op het kruis heeft uitgestrekt, offert zij zich door Hem, met Hem en in Hem en spreekt zij voor alle mensen ten beste.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1368>

CKK 1369 Heel de Kerk is verenigd met de offerande en de voorbede van Christus. De Paus, belast met het ambt van Petrus in de kerk, is betrokken bij elke eucharistieviering, waarin hij genoemd wordt als teken en dienaar van de eenheid van de universele Kerk. De plaatselijke bisschop is altijd verantwoordelijk voor de Eucharistie, zelfs wanneer een priester celebreert; zijn naam wordt erin uitgesproken om aan te duiden dat hij het hoofd is van de particuliere kerk, te midden van de priesters en met de steun van de diakens. De gemeenschap spreekt ook ten beste voor alle bedienaars die voor en met haar het eucharistisch offer opdragen:

Enkel die Eucharistie moet als wettig beschouwd worden, die gevierd wordt met als celebrant de bisschop of degene die hij met deze taak belast heeft. 1

Door de bediening van de priesters wordt het geestelijk offer van de gelovigen tot voltooiing gebracht in vereniging met het offer van Christus, de enige middelaar, dat door handen van de priesters, in naam van heel de Kerk, in de Eucharistie op onbloedige en sacramentele wijze wordt opgedragen, totdat de Heer zelf wederkomt. 2

1) H. Ignatius van Antiochië, Brief aan de Christenen van Smyrna, Epistula ad Smyrnaeos. 8,1, vert. uit Gr.

2) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over het leven en dienst van de priester, Presbyterorum Ordinis (7 dec 1965), 2. vert. uit Lat.

De Heer Jezus, "die door de Vader geheiligd en in de wereld gezonden werd" Joh. 10, 36, doet heel zijn mystiek Lichaam delen in de geesteszalving, waarmee Hijzelf gezalfd is ; want in Hem vormen alle gelovigen een heilig en ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1369>

CKK 1370 Met de offerande van Christus verenigen zich niet enkel de leden die nog hier beneden zijn, maar ook zij die reeds in de heerlijkheid van de hemel verblijven: in gemeenschap met de allerheiligste Maagd Maria en tot gedachtenis aan haar en aan alle heiligen draagt de Kerk het eucharistisch offer op. In de Eucharistie staat de Kerk met Maria als het ware aan de voet van het kruis, verenigd met de offerande en de voorbede van Christus.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1370>

CKK 1371 Het eucharistisch offer wordt ook opgedragen voor alle overleden gelovigen "die in Christus gestorven en nog niet geheel gezuiverd zijn", 1 opdat zij het licht en de vrede van Christus kunnen binnentreden:

Begraaft gij dit lichaam waar het u uitkomt; laat de zorg daarover u niet hinderen. Eén ding vraag ik u slechts: dat gij aan het altaar van de Heer mij gedachtig zijt, waar gij ook zijn zult. 2

Dan bidden wij (in de anafora) ook voor onze overleden heilige vaders en bisschoppen en voor allen zonder onderscheid die ons zijn voorgedaan in de dood, in het vertrouwen dat de zielen voor wie deze bede wordt opgedragen, terwijl daar het heilige en ontzagwekkende offer voor ons ligt, er in hoge mate baat bij mogen vinden. (...) Terwijl wij God bidden voor de overledenen, ook al waren zij zondaars, (...) bieden wij Christus aan, die voor onze zonden is geslacht. En zo verzoenen wij de goede God met hen en met onszelf. 3

1) Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 6. vert. uit Lat.

"En omdat in dit goddelijk offer wat in de Mis wordt voltrokken, dezelfde Christus tegenwoordig is en op onbloedige wijze wordt geofferd, Hij die op het altaar van het kruis Zichzelf op bloedige wijze heeft opgedragen leert de heilige ...

2) H. Augustinus, Belijdenissen, Confessiones. 9,11,27 (vert. ontleend aan G. Wijdeveld); De H. Monica voor haar dood tot de H. Augustinus en haar broer.

3) H. Cyrillus van Jeruzalem, Tweede mystagogische catechese, Catecheses Mystagogicae. 5,9.10 (vert. ontleend aan C. Beukers 1964)

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1371>

CKK 1372 Op schitterende wijze heeft de heilige Augustinus deze leer samengevat, die ons aanspoort tot een steeds vollediger deelname aan het offer van onze Verlosser, dat wij in de Eucharistie vieren: De gehele vrijgekochte stad, dat wil zeggen de verzamelde gemeenschap van de heiligen, wordt aan God als een alomvattend offer aangeboden door de hogepriester die ook zichzelf voor ons heeft geofferd in zijn lijden, waardoor wij het lichaam konden zijn van een zo verheven hoofd. (...) Dit is het

offer van de Christenen: "Zij vormen allen tezamen in Christus één lichaam" (Rom. 12, 5). Dat viert de Kerk ook steeds weer in het aan de gelovigen welbekende sacrament van het altaar: daar wordt haar getoond dat zijzelf wordt geofferd in datgene wat zij offert. 1

1) H. Augustinus, Over de Stad Gods, De Civitate Dei. 10,6 (vert. ontleend aan G. Wijdeveld 1983)

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1372>

YOUCAT 217 Wat gebeurt er met de Kerk als zij de Eucharistie viert?

Iedere keer als de Kerk de Eucharistie viert, staat ze voor de bron waaruit ze zelf steeds opnieuw ontspringt: doordat de Kerk het lichaam van Christus 'is', wordt zij het lichaam van Christus, wat alleen een andere naam voor Kerk is. In het offer van Christus, die zich met lichaam en ziel aan ons schenkt, is plaats voor ons hele leven. Ons werk en ons lijden, onze vreugden, alles kunnen we verenigen met het offer van Christus. Als wij ons op deze manier aanbieden, worden we veranderd: God heeft welgevallen aan ons en we zijn voor onze medemensen als goed, voedzaam brood. 1

Altijd weer foeteren we op de Kerk, alsof ze alleen maar een vereniging van meer of minder goede mensen was. Maar in feite is de Kerk dat wat iedere dag op mysterieuze wijze aan het altaar ontstaat. God geeft zich voor ieder van ons en Hij wil ons veranderen door de Communie met Hem. Als veranderde mensen moeten wij de wereld veranderen. Al het andere wat de Kerk verder nog is, komt op de tweede plaats.

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1368-1372.1414
"De Eucharistie is ook het offer van de Kerk. De Kerk is het lichaam van Christus en heeft deel aan de offerande van haar hoofd. Met Hem wordt zijzelf geheel geofferd. Zij verenigt zich met zijn voorbede bij de ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=217>

CKK 1382 De Mis is tegelijk en onafscheidelijk de gedachtenis van het offer, waarin het kruisoffer vereeuwigd wordt, en van het heilig gastmaal dat bestaat in de gemeenschap met het lichaam en bloed van de Heer. De viering van het eucharistisch offer is echter volledig gericht op de intieme vereniging van de gelovigen met Christus door de Communie. Door te communiceren ontvangt men Christus zelf die zich voor ons geofferd heeft.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1382>

CKK 1436 *Eucharistie en boete*. De dagelijkse bekering en boetvaardigheid vinden hun bron en hun voedsel in de Eucharistie, omdat het offer van Christus immers, dat ons met God heeft verzoend, tegenwoordig wordt gesteld; ze voedt en sterkt hen die door het leven van Christus worden beziel; "ze is het tegengif dat ons verlost van onze dagelijkse zonden en ons behoedt voor doodzonden". 1

1) Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 4

Derhalve heeft onze Verlosser, toen Hij uit deze wereld terug zou gaan naar de Vader, dit sacrament ingesteld, waarin Hij zijn rijkdom jegens de mensen van zijn goddelijke liefde als voorbeeld heeft uitgegoten, als een herinnering aan zijn wonder Ps. ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1436>

YOUCAT 230 Wat is boete?

Boete is het herstellen van een begaan onrecht. Boete mag niet alleen in ons hoofd plaatsvinden, maar moet tot uiting komen in daden van liefde en in inzet voor anderen. Ook door te bidden, vasten en armen geestelijk en materieel te ondersteunen, kan men boete doen. 1

Boete wordt vaak verkeerd begrepen. Het heeft niets te maken met zelfbeschuldiging en schuldcomplexen. Boete is niet piekeren over hoe slecht ik ben. Boete bevrijdt en bemoedigt ons om opnieuw te beginnen.

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1434-1439

De innerlijke boetvaardigheid van de christen kan zich op uiteenlopende wijzen uiten. De Schrift en de Kerkvaders leggen vooral op drie vormen de nadruk: het vasten, het gebed en de aalmoes; het zijn uitdrukkingen van onze bekering in ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=230>

CKK 1373-1381: de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in de Eucharistie

CKK 1373 De aanwezigheid van Christus door de kracht van zijn woord en van de Heilige Geest

"Christus Jezus, die gestorven is, die is opgewekt en die, gezeten aan Gods rechterhand, onze zaak bepleit" (Rom. 8, 34), is op verscheidene wijzen bij zijn Kerk aanwezig: 1 in zijn woord, in het gebed van zijn Kerk, "daar waar er twee of drie verenigd zijn in mijn naam" (Mt. 18, 20), in de armen, de zieken, de gevangenen (Mt. 25, 31-46), in de Sacramenten waarvan Hij de bewerker is, in het misoffer en in de persoon van de bedienaar. Hij is echter "heel bijzonder" aanwezig "onder de eucharistische Gedaanten". 2

1) Vgl. 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de Kerk, Lumen Gentium (21 nov 1964), 48

De Kerk waartoe wij allen geroepen worden in Christus Jezus en waarin wij door Gods genade tot de heiligheid komen, zal slechts haar voltooiing bereiken in de hemelse heerlijkheid, wanneer de tijd komt van het herstel van alle dingen, , ...

2) 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de heilige liturgie, Sacrosanctum Concilium (4 dec 1963), 7. (vgl. Getijdenboek Lect. II,4,76), vert. uit Lat.

"Voor het voltrekken van dit grote werk is Christus altijd in Zijn Kerk aanwezig, vooral in de liturgische handelingen. Hij is aanwezig in het offer van de Mis, zowel in de persoon van de bedienaar, "dezelfde, die zich nu door ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1373>

CKK 1374 De wijze waarop Christus onder de eucharistische gedaanten aanwezig is, is uniek. Hierdoor wordt de Eucharistie boven alle Sacramenten uitgetild en wordt zij "als het ware de

voltooiing van het geestelijk leven en het doel waarop alle sacramenten gericht zijn". 1 In het allerheiligste Sacrament van de Eucharistie zijn "het lichaam en bloed van onze Heer Jezus Christus samen met zijn ziel en zijn godheid, en bijgevolg de gehele Christus, waarachtig, werkelijk en wezenlijk tegenwoordig". 2 "Deze tegenwoordigheid wordt 'werkelijk' genoemd, niet bij wijze van uitsluiting, alsof de andere vormen van tegenwoordigheid niet 'werkelijk' waren, maar bij wijze van uitnemendheid, omdat zij wezenlijk is, en omdat door haar de gehele Christus, God en mens, tegenwoordig gesteld wordt". 3

1) H. Thomas van Aquino, Summa Theologiae. III,73,3, vert. uit Lat.

2) Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 17. vert. uit Lat.

Canon 1

Als iemand ontkent,
dat in het sacrament van de allerheiligste Eucharistie werkelijk (vere) waarachtig (realiter) en substantieel (substantialiter) het Lichaam en Bloed wordt bevat, met de ziel en godheid van onze Heer Jezus Christus en dat zij ...

3) H. Paus Paulus VI, Encycliek, Over de leer en de verering van de Heilige Eucharistie, *Mysterium Fidei* (3 sept 1965), 39

4. De eucharistische tegenwoordigheid als "werkelijke" tegenwoordigheid

Deze tegenwoordigheid wordt een "werkelijke" tegenwoordigheid genoemd, niet bij wijze van uitsluiting, alsof de andere manieren van tegenwoordigheid niet werkelijk zouden zijn, maar bij wijze van "uitnemendheid", omdat ze "substantieel" is, en ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1374>

CKK 1375 Het is door de verandering van het brood en de wijn in het lichaam en bloed van Christus dat Christus tegenwoordig gesteld wordt in dit sacrament. De Kerkvaders hebben het geloof van de kerk in de doeltreffendheid van het woord van Christus en van de werkzaamheid van de heilige Geest om deze verandering te voltrekken met klem bevestigd. Zo verklaart de heilige Johannes Chrysostomus:

Niet de mens is het die de offergaven tot lichaam en bloed van Christus maakt, maar de Heer zelf, Hij die voor ons gekruisigd is. De priester, vertegenwoordiger van Christus, spreekt de woorden uit, maar hun genadevolle kracht komt van God. Dit is mijn lichaam, zegt Hij. Dit woord transformeert de offergaven. 1

En de heilige Ambrosius zegt over deze verandering:

Laten we er toch van overtuigd zijn dat dit niet is wat de natuur heeft gevormd, maar wat de zegening heeft geconsacreerd, en dat de kracht van de zegening sterker is dan de kracht van de natuur, want door de zegening is de natuur zelf veranderd (...). Zou dan het woord van Christus dat uit het niets kon maken wat niet bestond, ook niet bij machte zijn dat wat bestaat, te veranderen in wat het niet was? Het is toch geen kleinere zaak geheel nieuwe dingen tot bestaan te brengen dan de natuur van bestaande dingen te veranderen! 2

1) H. Johannes Chrysostomos, *De prodit. Iudae*. 1,6, vert uit Gr.

2) H. Ambrosius van Milaan, *De Mysteriis*. 9,50,52 (Vgl. *Getijdenboek Lect.* 1,6,139-140), vert. uit Lat.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1375>

CKK 1376 Het Concilie van Trente geeft de volgende samenvatting van het katholieke geloof: "Omdat onze verlosser Christus gezegd heeft dat hetgeen Hij onder de gedaante van brood opdroeg werkelijk zijn lichaam was, is dit ook altijd de overtuiging geweest van de Kerk van God, en daarom verklaart dit heilig concilie het ook nu weer: door de consecratie van brood en wijn komt de verandering tot stand van de gehele substantie van het brood in de substantie van het lichaam van Christus onze Heer, en van de gehele substantie van de wijn in de substantie van zijn bloed. Deze verandering nu is door de katholieke Kerk gepast en treffend wezensverandering (transsubstantiatie) genoemd". 1

1) Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 8. vert. uit Lat.

"Omdat echter Christus, onze Verlosser zegt: dat wat Hij onder de gedaante van brood offerde, is werkelijk Zijn eigen Lichaam, heeft de Kerk altijd de overtuiging gehad, en deze heilige Synode verklaart het ook weer opnieuw:

Door de consecratie ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1376>

CKK 1377 De eucharistische tegenwoordigheid van Christus begint op het ogenblik van de consecratie en duurt zolang de eucharistische gedaanten blijven bestaan. Christus is geheel aanwezig in elk van beide gedaanten en geheel in elk deel ervan, zodat door het breken van het brood Christus niet opgedeeld wordt. 1

1) Vgl. Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 7

Derhalve is het geheel waar, dat evenveel onder één van beide gedaanten als onder beide wordt bevat. Immers, geheel en volledig is Christus tegenwoordig onder de gedaante van brood en onder de gedaante van ieder deeltje brood zonder onderscheid, alsook ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1377>

CKK 1378 *De verering van de Eucharistie.* In de misliturgie drukken wij ons geloof in de werkelijke tegenwoordigheid van Christus onder de gedaanten van brood en wijn onder andere uit door te knielen of door een diepe buiging te maken als teken van aanbidding. "De katholieke Kerk kent deze eredienst van aanbidding toe aan het Sacrament van de Eucharistie, niet alleen gedurende de mis, maar ook buiten deze viering. Met de grootste zorg bewaart zij de geconsacreerde hosties, biedt zij ze de christengelovigen ter plechtige verering aan en draagt zij ze in processie rond". 1

1) H. Paus Paulus VI, Encycliek, Over de leer en de verering van de Heilige Eucharistie, *Mysterium Fidei* (3 sept 1965), 56. vert. uit Lat.

1. De eredienst aan de Eucharistie zowel gedurende de H. Mis als daarbuiten

De katholieke Kerk heeft deze eredienst van aanbidding, die men aan het sacrament van de Eucharistie verschuldigd is, daaraan geschonken en schenkt deze nog altijd niet alleen ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1378>

CKK 1379 Het tabernakel was eerst bedoeld om op waardige wijze de Eucharistie (de heilige Reserve) te bewaren opdat zij, buiten de mis, gebracht zou kunnen worden naar de zieken en afwezigen. Door de verdieping van het geloof in de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in zijn Eucharistie heeft de Kerk de zin ontdekt van de stilzwijgende aanbidding van de Heer, aanwezig onder de eucharistische gedaanten. Daarom moet het tabernakel een bijzonder waardige plaats krijgen in het kerkgebouw; het moet zodanig gemaakt zijn dat het de waarheid van de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in het heilig Sacrament onderstreept en zichtbaar maakt.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1379>

CKK 1380 Het is uitermate passend dat Christus op deze unieke wijze aanwezig wilde blijven voor zijn Kerk. Omdat Christus in zichtbare gestalte de zijnen zou verlaten, wilde Hij ons zijn sacramentele tegenwoordigheid geven; daar Hij zichzelf zou opofferen aan het kruis om ons te redden, wilde Hij ons de gedachtenis toevertrouwen van zijn liefde, waarmee Hij ons heeft bemind "tot het uiterste toe" (Joh. 13, 1), tot het geven van zijn leven. In zijn Eucharistische aanwezigheid blijft Hij inderdaad op mysterieuze wijze onder ons als Degene die ons bemind heeft en zich voor ons heeft overgeleverd, 1 en Hij blijft het onder de tekenen welke deze liefde uitdrukken en meedelen: De Kerk en de wereld hebben de verering van de Eucharistie hard nodig. Jezus wacht op ons in dit Sacrament van de liefde. Laten wij niet zuinig zijn met onze tijd als het erom gaat bij Hem samen te komen in aanbidding, in een beschouwend gebed vol geloof en erop gericht de zware schulden en misdaden van de wereld goed te maken. Dat onze aanbidding toch nooit ophoude. 2

1) Vgl. Gal. 2, 20 Ikzelf leef niet meer, Christus is het die leeft in mij. Voor zover ik nu leef in het vlees, leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zichzelf heeft overgeleverd voor mij.

2) H. Paus Johannes Paulus II, Brief, Het Mysterie en de Eredienst van de Heilige Eucharistie - Brief aan de Bisschoppen bij gelegenheid van Witte Donderdag 1980, Dominicae Cenae (24 feb 1980), 3. (vert. Stichting Verkondiging Roermond)

De verering van het eucharistisch mysterie

Deze verering richt zich tot God, de Vader, door Jezus Christus in de Heilige Geest. Op de eerste plaats richt zij zich tot de Vader die, zoals in het Evangelie van de heilige Johannes ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1380>

CKK 1381 "Dat in dit Sacrament het echte lichaam en het echte bloed van Christus tegenwoordig zijn, 'kan men niet te weten komen met de zintuigen', zegt de heilige Thomas, 'maar alleen door het geloof dat steunt op het gezag van God'. En daarom zegt de heilige Cyrillus in zijn commentaar op Lucas 22,19: 'Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt': 'Vraag u niet af of dit wel waar is, maar neem liever gelovig de woorden van de Verlosser aan; want omdat Hij de waarheid is, liegt Hij niet'".

1 2

U bid ik aan in overgave, godheid ongezien
die waarachtig onder deze tekenen schuilt;
u geeft zich mijn harte over heel en al,
immers u aanschouwend schiet het al te kort.
Zien, smaken en tasten falen hier bij u,
veilig brengt hier enkel 't horen tot geloof.

ik geloof in al wat Gods zoon heeft gezegd:
niets is meer waarachtig dan der waarheid woord.

1) H. Thomas van Aquino, Summa Theologiae. III,75,1

2) Vgl. H. Paus Paulus VI, Encycliek, Over de leer en de verering van de Heilige Eucharistie, Mysterium Fidei (3 sept 1965), 1. geciteerd door Paulus VI (vert. Adoro Te, G. van der Leeuw)

1. Zorg en eerbied van het Concilie voor de Eucharistie

Het geheim van het geloof, de onuitsprekelijke gave van de Eucharistie, die de katholieke Kerk van haar Bruidegom Christus als een onderpand van Zijn eindeloze liefde ontving, heeft zij altijd ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1381>

CKK 1384-1401, 2837: de communie

CKK 1384 "Neemt en eet hiervan, gij allen": de communie

De Heer nodigt ons dringend uit om Hem in het Sacrament van de Eucharistie te ontvangen:

"Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, als gij het vlees van de Mensenzoon niet eet en zijn bloed niet drinkt, hebt gij het leven niet in u" (Joh. 6, 53).

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1384>

CKK 1385 Willen wij op deze uitnodiging ingaan, dan moeten wij ons voorbereiden op dit groots en heilig moment. De heilige Paulus spoort ons aan tot een gewetensonderzoek: "Wie op onwaardige wijze het brood eet of de beker van de Heer drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en bloed des Heren. Wij moeten onszelf onderzoeken, voor we van het brood eten en uit de beker drinken. Wie eet en drinkt zonder het lichaam te onderkennen, eet en drinkt zijn eigen vonnis" (1 Kor. 11, 27-29). Hij die zich van een zware zonde bewust is, moet het Sacrament van de Verzoening ontvangen voordat hij te communie gaat.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1385>

CKK 1386 Voor de verhevenheid van dit sacrament kan de gelovige slechts nederig en met een vurig geloof de woorden van de honderdman tot de zijne maken: 1 "Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbum, et sanabitur anima mea" ("Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt, maar spréék slechts één woord en ik zal gezond worden"). En in de goddelijke liturgie van de heilige Johannes Chrysostomus bidden de gelovigen in dezelfde geest:

Laat mij vandaag, o Zoon van God, communiceren aan uw mystiek avondmaal. Ik zal immers het geheim niet aan uw vijanden vertellen, noch zal ik U de judaskus geven. Als de goede moordenaar roep ik U echter toe: Denk aan mij, Heer, wanneer Gij in uw Koninkrijk gekomen zijt.

1) Vgl. Mt. 8, 8 Maar de honderdman antwoordde: "Heer, ik ben het niet waard dat Gij onder mijn dak komt; maar een enkel woord van U is voldoende om mijn knecht te doen genezen.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1386>

CKK 1387 Om zich op passende wijze voor te bereiden op het ontvangen van dit Sacrament, dienen de gelovigen de voorgeschreven onthouding (nuchterheid) van hun Kerk in acht te nemen. 1 Hun

lichaamshouding (bewegingen, kleding) drukt de eerbied, de plechtigheid en de vreugde uit die past bij het ogenblik waarop Christus onze gast wordt.

1) Vgl. Wetboek, Codex van het Canonieke recht, Codex Iuris Canonici (25 jan 1983), 919

§ 1 Wie de allerheiligste Eucharistie gaat ontvangen, moet zich ten minste één uur vóór de Communie onthouden van elke spijs of drank, slechts met uitzondering van water en geneesmiddelen.

§ 2 De priester die dezelfde dag twee of ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1387>

CKK 1388 Het ligt in de bedoeling van de Eucharistie dat de gelovigen, wanneer zij de vereiste gesteltenis hebben 1, communiceren, wanneer zij aan de Mis deelnemen 2 3: "De meer volmaakte deelneming aan de Mis die hierin bestaat, dat de gelovigen na de communie van de priester het lichaam des Heren uit hetzelfde offer ontvangen, wordt bijzonder aanbevolen". 4

1) Vgl. Wetboek, Codex van het Canonieke recht, Codex Iuris Canonici (25 jan 1983), 916-917

Wie zich van zware zonde bewust is, mag zonder voorafgaande sacramentele belijdenis niet de Mis celebreren of het Lichaam van de Heer ontvangen, tenzij een ernstige reden aanwezig is en een gelegenheid tot belijdenis ontbreekt; hij dient in dit geval ...

2) Gelovigen kunnen hoogstens tweemaal op dezelfde dag communiceren.

3) Pauselijke Raad voor Wetsteksten, Interpretationis authenticam, Can. 917, Utrum, ad normam can. 917 (11 juli 1984). Responsa ad proposita dubia: AAS 76 (1984) 746)

4) 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de heilige liturgie, Sacrosanctum Concilium (4 dec 1963), 55. vert. uit Latijn

Ten eerste wordt aanbevolen die meer volmaakte deelname aan de Mis, waarbij de gelovigen na de communie van de priester het Lichaam des Heren nuttigen uit hetzelfde Offer.

De communie onder beide gedaanten kan, met handhaving van de dogmatische ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1388>

CKK 1389 De Kerk verplicht de gelovigen ertoe op zon- en feestdagen de goddelijke liturgie mee te vieren 1 en ten minste eenmaal per jaar, indien mogelijk in de Paastijd, de Eucharistie te ontvangen, 2 na zich door het Sacrament van de Verzoening te hebben voorbereid. De kerk beveelt echter de gelovigen ook ten eerste aan op alle zon- en feestdagen de heilige Eucharistie te ontvangen, of nog vaker, zelfs iedere dag.

1) Vgl. 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de Oosterse Kerken, Orientalium Ecclesiarum (21 nov 1964), 15. vert. uit Latijn

De gelovigen zijn verplicht, op zon- en feestdagen de goddelijke Liturgie mee te vieren of, overeenkomstig de voorschriften of het gebruik, deel te nemen aan het goddelijk Officie Om de gelovigen de vervulling van deze plicht ...

2) Vgl. Wetboek, Codex van het Canonieke recht, Codex Iuris Canonici (25 jan 1983), 920

§ 1 Iedere gelovige is verplicht, nadat hij tot de Eerste Communie is toegelaten, ten minste éénmaal per jaar de heilige Communie te ontvangen.

§ 2 Dit voorschrift moet vervuld worden in de Paastijd, tenzij het om een goede ...

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1389>

CKK 1390 De sacramentele tegenwoordigheid van Christus onder elk van beide gedaanten maakt het mogelijk dat men door de Communie onder de gedaante van het brood alleen heel de vrucht van de genade van de Eucharistie ontvangt. Om pastorale redenen is deze manier van communiceren in de Latijnse ritus op rechtmatige wijze de meest gewone geworden. "Omwille van haar tekenwaarde is de Communie onder beide gedaanten een volmaaktere vorm van communiceren. Door deze vorm immers komt het teken van de eucharistische maaltijd vollediger tot uitdrukking".¹ Dit is de gebruikelijke wijze van communiceren in de oosterse ritussen.

1) Vgl. Congregatie voor de Goddelijke Eredienst, Algemene Inleiding op het Romeins Missaal, Institutio Generalis Missalis Romani (26 mrt 1970), 240. , vert. Altaarmissaal (NL) blz 80; Missaal voor Zon- en Feestdagen (B), 42

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1390>

CKK 1391 De vruchten van de communie

De Communie doet onze vereniging met Christus groeien. De voornaamste vrucht van het ontvangen van de Eucharistie in de Communie is de intieme vereniging met Christus Jezus. De Heer zegt inderdaad: "Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem" (Joh. 6, 56). Het leven in Christus heeft zijn grondslag in het eucharistisch gastmaal: "Zoals Ik door de Vader die leeft, gezonden ben en leef door de Vader, zo zal ook hij die Mij eet, leven door Mij" (Joh. 6, 57): Wanneer de gelovigen tijdens de feesten van de Heer het lichaam van de Zoon ontvangen, verkondigen zij aan elkaar het goede nieuws dat het onderpand van het leven werd gegeven, zoals toen de engel tot Maria Magdalena zei: "Christus is verrezen!" Ook nu worden het leven en de verrijzenis gegeven aan wie Christus ontvangt. ¹

1) Fanqîth, Office syriaque d'Antioche, Volume 1, Commun, 237 a-b

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1391>

CKK 1392 Wat het materiële voedsel voor ons lichamelijk leven betekent, verwezenlijkt de Communie op wonderbare wijze in ons geestelijk leven. Het deelgenootschap aan het vlees van de verrezen Christus, "dat in de Heilige Geest tot leven is gebracht en tot leven wekt", ¹ bewaart het genadeleven dat in het Doopsel ontvangen werd, doet het groeien en vernieuwt het. Deze groei van het christelijk leven moet gevoed worden door de eucharistische Communie, brood voor onze pelgrimstocht, tot op het ogenblik van onze dood, wanneer zij ons als Viaticum (teerspijze of reisvoedsel) gegeven zal worden.

1) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over het leven en dienst van de priester, Presbyterorum Ordinis (7 dec 1965), 5. vert. uit Lat.

God, die alleen de heilige is en degene die heilig maakt, heeft zich tot medewerkers en helpers willen kiezen mensen, die nederig in dienst zouden staan van het heiligungswerk. Daarom worden door God door middel van de bisschop priesters gewijd, ...

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1392>

CKK 1393 *De Communie verwijdt ons van de zonde.* Het lichaam van Christus dat wij in de Communie ontvangen, werd "voor ons overgeleverd", en het bloed dat wij drinken, werd "vergoten voor velen tot vergeving van de zonden". Daarom kan de Eucharistie ons niet met Christus verenigen zonder ons tegelijk ook te zuiveren van bedreven zonden en ons te behoeden voor toekomstige zonden:

"Telkens wanneer wij Hem ontvangen, verkondigen wij de dood van de Heer" (1 Kor. 11, 26).

Wanneer wij de dood van de Heer verkondigen, verkondigen wij ook de vergeving van de zonden.

Wanneer zijn bloed, telkens als het vergoten wordt, vergoten wordt voor de vergeving van de zonden, dan moet ik het altijd ontvangen, opdat mijn zonden altijd vergeven worden. Daar ik altijd zondig, moet ik altijd een redmiddel hebben. 1

1) H. Ambrosius van Milaan, Boek, Over de Sacramenten, De Sacramentis (1 jan 387). 4,28, vert. uit Lat.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1393>

CKK 1394 Zoals het lichamelijk voedsel de verloren krachten herstelt, zo versterkt de Eucharistie de liefde die in het dagelijks leven de neiging heeft te verzwakken; deze tot leven gewekte liefde bevrijdt ons van dagelijkse zonden. 1 Door zich aan ons te geven brengt Christus onze liefde tot nieuw leven en stelt Hij ons in staat te breken met onze ongeordende gehechtheden aan de geschapen wereld, om ons aan Hem te hechten:

Christus is uit liefde voor ons gestorven. Daarom vragen wij, telkens als we zijn dood gedenken in het offer, dat Hij ons zijn liefde schenkt door de komst van de Heilige Geest. Met aandrang bidden wij dat door de liefde waarmee Christus zich voor ons heeft laten kruisigen, en door de genade van de Heilige Geest, wij de wereld als gekruisigd mogen beschouwen voor ons, en onszelf laten kruisigen voor de wereld. (...) 'Zo moeten ook wij een nieuw leven leiden' en, nu wij de genade van de liefde ontvangen hebben, sterven voor de zonde en leven voor God. 2

1) Vgl. Concilie van Trente, 13e Zitting - Decreet over het Sacrament van de Eucharistie, Sessio XIII - Decretum de SS. Eucharistia (11 okt 1551), 4

Derhalve heeft onze Verlosser, toen Hij uit deze wereld terug zou gaan naar de Vader, dit sacrament ingesteld, waarin Hij zijn rijkdom jegens de mensen van zijn goddelijke liefde als voorbeeld heeft uitgegoten, als een herinnering aan zijn wonder Ps. ...

2) H. Fulgentius van Ruspe, Contra Fabianum. 28,17, vert. Getijdengebed Lect. II,5,90-91

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1394>

YOUCAT 221 Hoe verandert de Heilige Communie mij?

Iedere Heilige Communie verbindt mij dieper met Christus, maakt me tot een levend lidmaat aan het lichaam van Christus, vernieuwt de genadegaven die ik in doop en vormsel ontvangen heb en maakt me sterk in de strijd tegen de zonde. 1

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1391-1397.1416

De vruchten van de communie

De Communie doet onze vereniging met Christus groeien. De voornaamste vrucht van het ontvangen van de Eucharistie in de Communie is de intieme vereniging met Christus Jezus. De Heer zegt inderdaad: "Wie mijn vlees eet ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=221>

CKK 1395 Door dezelfde liefde die zij in ons ontsteekt, behoedt de Eucharistie ons voor doodzonden in de toekomst. Hoe meer wij deel hebben aan het leven van Christus en voortgang maken in onze vriendschap met Hem, hoe moeilijker het ons valt met Hem te breken door de doodzonde. De Eucharistie is er niet op gericht doodzonden te vergeven. Dit is eigen aan het Sacrament van de verzoening. Het is eigen aan de Eucharistie het Sacrament te zijn van hen die zich in volledige gemeenschap met de Kerk bevinden.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1395>

CKK 1396 De eenheid van het mystieke lichaam: de Eucharistie brengt de kerk tot stand. Zij die de Eucharistie ontvangen, worden nauwer met Christus verbonden. Hierdoor worden zij door Christus met alle gelovigen verenigd tot één enkel lichaam: de Kerk. De Communie vernieuwt, versterkt en verdiept deze inlijving in de Kerk, reeds door het Doopsel verwezenlijkt. In het Doopsel werden wij geroepen één enkel lichaam te worden. 1 De Eucharistie verwezenlijkt deze oproep: "Geeft niet de beker der zegening die wij zegenen, gemeenschap met het bloed van Christus? Geeft niet het brood dat wij breken, gemeenschap met het lichaam van Christus? Omdat het brood één is, vormen wij allen tezamen één lichaam, want allen hebben wij deel aan het ene brood" (1 Kor. 10, 16-17): Als gij het lichaam en de ledematen van Christus zijt, is het uw sacrament dat op de tafel van de Heer ligt: gij ontvangt uw sacrament. Gij antwoordt "Amen" ("Ja, het is zo!") op wat gij ontvangt, en door te antwoorden onderschrijft gij het. Gij hoort het woord: "Lichaam van Christus" en antwoordt: "Amen." Weest dus een lidmaat van Christus opdat uw Amen waarachtig zij. 2

1) Vgl. 1 Kor. 12, 13 Wij allen, Joden en heidenen, slaven en vrijen, zijn immers in de kracht van een en dezelfde Geest door de doop een enkel lichaam geworden en allen werden wij gedrenkt met een Geest.

2) H. Augustinus, Sermones. 272, vert. uit Lat.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1396>

CKK 1397 De Eucharistie stelt ons voor verplichtingen tegenover de armen: Om in waarheid het lichaam en bloed van Christus te ontvangen, dat voor ons werd overgeleverd, moeten wij Christus herkennen in de armen, zijn broeders en zusters: 1

Gij hebt geproefd van het bloed van de Heer en gij herkent niet eens uw broeder. Gij onteert deze tafel wanneer gij het u onwaardig acht uw voedsel te delen met wie waardig geacht werd aan deze tafel aan te zitten. God heeft u van al uw zonden bevrijd en heeft u uitgenodigd. En zelfs dan zijt gij niet barmhartiger geworden. 2

1) Vgl. Mt. 25, 40 De Koning zal hun ten antwoord geven: Voorwaar, Ik zeg u: al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan.

2) H. Johannes Chrysostomos, Preken over de Eerste Brief aan de Korinthiërs, In epistulam i ad Korinthos. 1 Cor. 27,5, vert. uit Gr.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1397>

CKK 1398 De Eucharistie en de eenheid van de Christenen. De verhevenheid van dit Sacrament doet de heilige Augustinus uitroepen: "O Sacrament van goedheid! O teken van eenheid! O band van liefde"! 1 2 Hoe pijnlijker we de kerkelijke verdeeldheid voelen, waardoor de gemeenschap aan de tafel van de Heer verbroken wordt, des te vuriger klinkt tot de Heer het gebed, dat de dagen van volledige eenheid onder allen die in Hem geloven, mogen terugkeren.

1) H. Augustinus, In Iohannis Evangelium Tractatus. 26,6,13

2) Vgl. 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de heilige liturgie, Sacrosanctum Concilium (4 dec 1963), 47 Onze Verlosser heeft bij het laatste avondmaal, in de nacht, waarin Hij werd verraden, het eucharistisch Offer van Zijn Lichaam en Bloed ingesteld, om hierdoor het kruisoffer door de eeuwen heen voort te zetten tot aan Zijn komst en zo ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1398>

CKK 1399 De Oosterse Kerken die niet in volledige gemeenschap zijn met de katholieke Kerk, vieren de Eucharistie met grote liefde. "Deze Kerken hebben ondanks de scheiding ware Sacramenten, vooral echter, op grond van de apostolische opvolging, het Priesterschap en de Eucharistie, waardoor zij met ons nog steeds in zeer nauwe verbinding staan." 1 Een zekere gemeenschap in sacris, in de Eucharistie dus, "is daarom in geschikte omstandigheden en met toestemming van het kerkelijk gezag niet alleen mogelijk, maar wordt zelfs aangeraden". 2 3

1) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de oecumene, Unitatis Redintegratio (21 nov 1964), 15. vert. uit Lat. Het is ook algemeen bekend, met hoeveel liefde de oosterse christenen de heilige liturgie vieren, vooral de Eucharistie, de bron van het leven van de Kerk en het onderpand van de toekomstige heerlijkheid, waardoor de gelovigen, verenigd met hun bisschop, ...

2) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de oecumene, Unitatis Redintegratio (21 nov 1964), 15. vert. uit Lat. Het is ook algemeen bekend, met hoeveel liefde de oosterse christenen de heilige liturgie vieren, vooral de Eucharistie, de bron van het leven van de Kerk en het onderpand van de toekomstige heerlijkheid, waardoor de gelovigen, verenigd met hun bisschop, ...

3) Vgl. Wetboek, Codex van het Canonieke recht, Codex Iuris Canonici (25 jan 1983), 844. § 3 § 1 Katholieke bedienaren dienen de Sacramenten geoorloofd toe alleen aan katholieke christengelovigen, die ze eveneens alleen van katholieke bedienaren geoorloofd ontvangen, behoudens de voorschriften van §§ 2, 3 en 4 van deze canon, en van can. 861, § 2. ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1399>

CKK 1400 De kerkelijke gemeenschappen uit de hervorming die van de katholieke Kerk afgescheiden zijn, hebben "vooral door het ontbreken van het Wijdingssacrament, niet het oorspronkelijke en gehele wezen van het eucharistisch mysterie bewaard". 1 Daarom is voor de katholieke Kerk een eucharistische intercommunie met deze gemeenschappen niet mogelijk. Wanneer echter deze kerkelijke gemeenschappen "bij het heilig avondmaal de dood en verrijzenis van onze Heer gedenken, belijden zij, dat het leven bestaat in de gemeenschap met Christus en verwachten zij zijn glorievolle wederkomst". 2

1) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de oecumene, Unitatis Redintegratio (21 nov 1964), 22. vert. uit Lat. Wanneer het Sacrament van het Doopsel overeenkomstig de instelling van de Heer op de juiste wijze wordt toegediend en met de vereiste gesteltenis wordt ontvangen, wordt de mens hierdoor werkelijk ingelijfd in de gekruisigde en verheerlijkte Christus en herboren tot ...

2) 2e Vaticaans Concilie, Decreet, Over de oecumene, Unitatis Redintegratio (21 nov 1964), 22. vert. uit Lat. Wanneer het Sacrament van het Doopsel overeenkomstig de instelling van de Heer op de juiste wijze wordt toegediend en met de vereiste gesteltenis wordt ontvangen, wordt de mens hierdoor werkelijk ingelijfd in de gekruisigde en verheerlijkte Christus en herboren tot ...

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1400>

CKK 1401 Wanneer naar het oordeel van de ordinaris een ernstige nood ertoe dwingt, kunnen katholieke bedienaars de Sacramenten (Eucharistie, Boete, Ziekenzalving) toedienen aan andere Christenen die niet in volledige gemeenschap met de katholieke Kerk leven, als zij er uit eigen beweging om vragen: zij moeten het katholieke geloof betreffende deze Sacramenten beaamen en de juiste gesteltenis bezitten. 1

1) Vgl. Wetboek, Codex van het Canonieke recht, Codex Iuris Canonici (25 jan 1983), 844. § 4
"§ 1 Katholieke bedienaren dienen de Sacramenten geoorloofd toe alleen aan katholieke christengelovigen, die ze eveneens alleen van katholieke bedienaren geoorloofd ontvangen, behoudens de voorschriften van §§ 2, 3 en 4 van deze canon, en van can. 861, § 2. ...

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1401>

YOUCAT 222 Mag de Eucharistie ook aan niet-katholieke Christenen worden bediend?

De Heilige Communie is een uiting van de eenheid van het lichaam van Christus. Tot de katholieke Kerk behoort wie in haar gedoopt is, haar geloof deelt en in eenheid met haar leeft. Het zou tegenstrijdig zijn als de kerk mensen die het geloof en leven van de Kerk (nog) niet delen, tot de Communie zou nodigen. De geloofwaardigheid van het teken van de Eucharistie zou schade leiden.
1

Individuele orthodoxe Christenen kunnen in een katholieke Kerk verzoeken om de Heilige Communie te ontvangen, omdat zij delen in het eucharistische geloof van de katholieke Kerk, ook al leeft hun gemeenschap nog niet in volle eenheid met de katholieke Kerk. Bij leden van andere christelijke confessies mag de Heilige Communie worden bediend in noodgevallen waar bij de betrokken persoon sprake is van een vol geloof in de eucharistische tegenwoordigheid. Gemeenschappelijke eucharistie/avondmaalsvieringen van katholieke en protestantse Christenen zijn het doel en het verlangen van alle oecumenische inspanningen, maar erop vooruitlopen zonder dat de realiteit van het lichaam van Christus in één geloof en in de ene Kerk is hersteld, is verkeerd en daarom niet geoorloofd. Andere oecumenische erediensten waarin Christenen van verschillende confessies samen bidden, zijn goed en ook door de katholieke Kerk gewenst.

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1398-1401
De Eucharistie en de eenheid van de Christenen. De verhevenheid van dit Sacrament doet de heilige Augustinus uitroepen: "O Sacrament van goedheid! O teken van eenheid! O band van liefde"! 26,6,13
Hoe pijnlijker we de kerkelijke verdeeldheid voelen, ...

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=222>

CKK 2837 "Dagelijks". Dit woord, epiousios, wordt nergens anders in het Nieuwe Testament gebruikt. Als wij het opvatten in temporele zin, wordt hiermee voor de duidelijkheid het woord "heden" 1 herhaald; zo worden wij bevestigd in een vertrouwen "zonder voorbehoud". Opgevat in kwalitatieve zin verwijst het naar het levensnoodzakelijke en in bredere zin naar alles wat dient tot ons levensonderhoud. 2 Als wij het opvatten in letterlijke zin (epiousios: "bovennatuurlijk"), is het een rechtstreekse verwijzing naar het brood des levens, het lichaam van Christus, "geneesmiddel voor onsterfelijkheid" 3; zonder dit bovennatuurlijk brood hebben wij het leven niet in ons. 4 Met de zojuist genoemde betekenis wordt ook de hemelse betekenis duidelijk: "vandaag" is de dag van de Heer, de dag van het feestmaal van het rijk, waarop wij in de eucharistie vooruitlopen; hierin hebben wij reeds een voorsmaak van het rijk dat komen gaat. Daarom is het passend om de dienst van de eucharistie "elke dag" te vieren.

De Eucharistie is ons dagelijks brood. Dit goddelijk voedsel heeft de kracht om één te maken: wij worden Lichaam van Christus, zijn ledematen, zodat wij zijn wat we ontvangen. (...) Maar ook de lezingen die u elke dag in de kerk hoort zijn dagelijks brood, ook de hymnen die u hoort en zingt zijn dagelijks brood. Dat alles hebben wij nodig op onze pelgrimstocht. 5

De Vader van de hemel spoort ons aan om als kinderen van de hemel te vragen om het brood van de hemel. 6 Christus "zelf is het brood dat gezaaid is in de maagd; gegist in het vlees, is gekneet door het lijden gebakken in de oven van het graf, toevertrouwd aan de kerk, gedragen naar de altaren en het levert dagelijks aan de gelovigen voedsel uit de hemel". 7

1) Vgl. Ex. 16, 19-21 Mozes vermaande hen: 'Er mag niets bewaard worden voor de volgende dag.' ...

2) Vgl. 1 Tim. 6, 8 Als wij voedsel en kleding hebben, moet ons dat genoeg zijn.

3) H. Ignatius van Antiochië, Brief aan de Efesiërs, Epistula ad Ephesios. 20,2, in: PG 5,661

4) Vgl. Joh. 6, 53-56 Jezus sprak daarop tot hen: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als gij het vlees van de Mensenzoon niet eet en zijn bloed niet drinkt, hebt gij het leven niet in u. ...

5) H. Augustinus, Sermones. 57,7,7, vert. uit Lat.

6) Vgl. Joh. 6, 51 Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. Als iemand van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid. Het brood dat Ik zal geven, is mijn vlees, ten bate van het leven der wereld."

7) H. Petrus Chrysologus, Sermones. 67,7

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=2837>

CKX 1402-1405: de Eucharistie, "onderpand van de toekomstige heerlijkheid"

CKK 1402 Een oud gebed bezingt het mysterie van de Eucharistie als volgt: "O heilig gastmaal, waar Christus ons voedsel is, waar de herinnering aan zijn lijden wordt opgewekt, waar de genade onze ziel vervult, waar ons het onderpand van het toekomstige leven gegeven wordt". Als de Eucharistie de gedachtenis van het Paasmysterie van de Heer is, als wij door onze Communie aan het altaar "met hemelse zegen en genade verzadigd worden",¹ dan is de Eucharistie ook een vooruitlopen op de hemelse heerlijkheid.

1) H. Paus Paulus VI, Apostolische Constitutie, ex Decr. Sacr. Oec. Conc. Vat. II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, ed. typica, Missale Romanum (3 apr 1969). Eucharistisch gebed I, "Supplices te rogamus", vert. Altaarmissaal (NL), LI; Missaal voor Zon en Feestdagen (B), 265

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1402>

CKK 1403 Tijdens het laatste avondmaal heeft de Heer zelf de aandacht van de leerlingen gericht op de voltooiing van het paasmysterie in het rijk Gods: "Ik zeg u: van nu af zal Ik niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het met u, nieuw, zal drinken in het Koninkrijk van mijn Vader" (Mt. 26, 29). 1 2 Telkens wanneer de Kerk de Eucharistie viert, herinnert zij zich deze belofte en keert zij haar blik naar "Hem die komt" (Openb. 1, 4). In haar gebed vraagt zij om zijn komst: "Marana tha" (1 Kor. 16, 22), "Kom, Heer Jezus" (Openb. 22, 20), "moge de genade komen en deze wereld voorbijgaan"! 3

1) Vgl. Lc. 22,18 Want Ik zeg u: Van dit ogenblik af drink Ik niet meer van wat de wijnstok voortbrengt, totdat het Rijk Gods is gekomen.'

2) Vgl. Mc. 14, 25 Voorwaar, Ik zeg u: Ik zal niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het, nieuw, zal drinken in het Koninkrijk van God."

3) Apostolische Vader, Onderwijs van de Twaalf Apostelen, Didachè. 10,6, vert. uit Lat.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1403>

CKK 1404 De Kerk weet dat de Heer nu reeds tot ons komt in de Eucharistie en dat Hij daar is, midden onder ons. Deze aanwezigheid is echter versluierd. Daarom vierten wij de Eucharistie "hoopvol wachtend op de komst van Jezus, Messias" 1 2 en bidden wij: "Ook wijzelf hopen daar (in uw rijk) eens te mogen zijn, om met hen (de overledenen) samen voor altijd te mogen genieten van uw heerlijkheid. Dan wist Gij alle tranen uit onze ogen: wij zullen U zien, God van ons, zoals Gij zijt; voor eeuwig op U gelijkend, zullen wij eindeloos U prijzen, door Christus onze Heer". 3

1) H. Paus Paulus VI, Apostolische Constitutie, ex Decr. Sacr. Oec. Conc. Vat. II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, ed. typica, Missale Romanum (3 apr 1969). Embolisme na het Onze Vader, vert. Altaarmissaal (NL) blz. 715; Missaal voor Zon- en Feestdagen (B), 360

2) Vgl. Tit. 2, 13 terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de openbaring van de heerlijkheid van onze grote God en Heiland Christus Jezus.

3) H. Paus Paulus VI, Apostolische Constitutie, ex Decr. Sacr. Oec. Conc. Vat. II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, ed. typica, Missale Romanum (3 apr 1969). MR, Eucharistisch gebed III B, 116, Gebed voor de overledenen, vert. Altaarmissaal (NL) blz. 707; Missaal voor Zon en Feestdagen (B), 291

CKK 1405 Van deze grote verwachting van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid zal wonen, 1 hebben we geen betrouwbaarder onderpand, geen duidelijker teken dan de Eucharistie. Telkens wanneer dit mysterie wordt gevierd, wordt inderdaad "het werk van onze verlossing voltrokken" 2 en "breken wij het ene brood, middel dat onsterfelijk maakt, tegengif om niet te sterven, maar om voor altijd te leven in Christus". 3

1) Vgl. 2 Pt. 3, 13 Maar volgens zijn belofte verwachten wij nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid zal wonen.

2) 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de Kerk, Lumen Gentium (21 nov 1964), 3. vert. uit Lat. Zo kwam dan de Zoon, gezonden door de Vader, die ons in Hem heeft uitverkoren vóór de grondlegging der wereld en ons heeft voorbestemd zijn kinderen te worden, omdat het Hem behaagde in Christus het heelal onder één Hoofd te ...

3) H. Ignatius van Antiochië, Brief aan de Efesiërs, Epistula ad Ephesios. 20,2, vert. uit Gr.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1405>

YOUCAT 223 Op welke manier is de Heilige Eucharistie een vooruitlopen op het eeuwige leven? Jezus heeft zijn leerlingen en daarmee ons beloofd dat we op een dag met Hem om de tafel zullen zitten. Daarom is iedere Heilige Mis ‘gedachtenis aan het lijden, volle genade, onderpand van de toekomstige heerlijkheid’ (Romeins hooggebed). 1

1). Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1402-1405
“Een oud gebed bezingt het mysterie van de Eucharistie als volgt: "O heilig gastmaal, waar Christus ons voedsel is, waar de herinnering aan zijn lijden wordt opgewekt, waar de genade onze ziel vervult, waar ons het onderpand van het toekomstige ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=223>

CKK 611, 1366: de instelling van het priesterschap bij het Laatste Avondmaal

CKK 611 De eucharistie die Hij op dat ogenblik instelt, zal de "gedachtenis" (1 Kor. 11, 25) zijn van zijn offer. Jezus sluit de apostelen bij zijn eigen offerande in en vraagt hen deze voort te zetten 1 . Daarmee stelt Jezus zijn apostelen aan tot priesters van het Nieuwe Verbond: "Omwille van hen wijd ik mij aan U, opdat ook zij in waarheid aan U toegewijd mogen zijn" (Joh. 17, 19) 2 3.

1) Vgl. Lc. 22, 19 Daarop nam Hij het brood, sprak een dankgebed uit, brak het en gaf het hun met de woorden: 'Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot een gedachtenis aan Mij.'

2) Vgl. Concilie van Trente, 23e Zitting - Leer over de heilige Wijding, Sessio XXIII - Doctrina de sacramento ordinis (15 juli 1563), 15

“Canon 7

Als iemand zegt:

dat de bisschoppen niet boven de priesters staan,
of de macht niet hebben het Vormsel toe te dienen en te wijden,
of die macht, als zij haar al hebben, gemeen hebben met ...

3) Vgl. Concilie van Trente, 23e Zitting - Leer over de heilige Wijding, Sessio XXIII - Doctrina de sacramento ordinis (15 juli 1563), 2

“Offer en priesterschap zijn naar Gods bevel (ordinatione) zo verbonden, dat beiden in elk Verbond bestaan. Omdat derhalve de Katholieke Kerk in het Nieuwe Testament door instelling van de Heer, het offer van de Eucharistie zichtbaar ontvangen heeft, moet men ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=611>

YOUCAT 99 Wat gebeurde er bij het Laatste Avondmaal?

Jezus waste op de avond voor zijn dood de voeten van de leerlingen; Hij stelde de Eucharistie in en vestigde het priesterschap van het Nieuwe Verbond. 1

Jezus toonde hoe ver zijn liefde ging op drie manieren. Hij waste zijn leerlingen de voeten en liet zien dat Hij onder ons is als degene die bedient 2 . Hij stelde met een teken zijn verlossende lijden vooraf present toen Hij over de gaven van brood en wijn de woorden sprak: 'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gegeven wordt' (Lc. 22, 19). Zo stelde Hij de heilige Eucharistie in. Door de apostelen de opdracht te geven: 'Doe dit, telkens opnieuw, om Mij te gedenken' (1 Kor. 11, 24), maakte Hij hen tot priesters van het Nieuwe Verbond.

1) Catechismus-Compendium, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 610-611

Bij het laatste avondmaal is Jezus vooruitgelopen op het vrijwillig offer van zijn leven.

Jezus heeft op sublieme wijze het vrijwillig offer van zichzelf tot uitdrukking gebracht in de maaltijd die Hij met de twaalf apostelen gehouden heeft in ...

2) Vgl. Lc. 22, 27 Wie is immers de grootste: die aanligt of bedient? Niet hij die aanligt? Welnu, Ik ben onder u als degene die bedient.

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=4005&al=99>

CKK 1366 De Eucharistie is dus een offer, omdat zij het kruisoffer tegenwoordig stelt, omdat zij er de gedachtenis van is en er de vruchten van toepast:

(Christus), onze God en Heer, heeft zich eens voor altijd aan God de Vader opgedragen door voor ons te sterven op het altaar van het kruis, om voor hen (de mensen) eeuwige verlossing te bewerken.

Daar echter zijn dood niet het einde van zijn priesterschap mocht betekenen (Heb. 7, 24.27), wilde Hij tijdens het laatste avondmaal, "in de nacht waarin Hij werd overgeleverd" (1 Kor. 11, 23), aan de Kerk, zijn geliefde bruid, een zichtbaar (zoals de menselijke natuur het vereist) offer nalaten.

Hierdoor wordt het bloedige offer, dat Hij eens en voor goed op het kruis moest brengen, tegenwoordig gesteld, blijft de gedachtenis ervan tot aan het einde van de tijden bewaard en wordt de heilzame werking ervan toegepast op de vergeving van de zonden, die wij dagelijks begaan. 1

1) Concilie van Trente, 22e Zitting - Over het allerheiligst Misoffer, Sessio XXII - Doctrina de sanctissimo Missae sacrificio (17 sept 1562), 3. vert. uit Lat.

"Deze, onze God en Heer, derhalve heeft weliswaar Zichzelf eens voor allemaal op het altaar van het kruis, door de intredende dood, Zich aan God de Vader willen offeren om voor iedereen (dezelfde) eeuwige verlossing te bewerken, want door ...

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&al=1366>